

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ

Μία διασκευή και παράστασις τοῦ «Οιδίποδος Τυράννου» εἰς τὸ Βερολίνον. Εἰς τὴν προσπάθειαν πρὸς διασκευὴν καὶ παράστασιν τῆς ἀρχαίας τραγωδίας προηγήθησαν πολλοὶ τοῦ Μάξ Ράινχαρντ. Φιλολογικοὶ σύλλογοι σπουδαστῶν καὶ καθηγητῶν, νεορωμαντικοὶ καὶ μουσικοὶ ὡς ὁ Ριχάρδος Στράους ἠσχολήθησαν εἰς τοῦτο ποικιλοτρόπως. Τὸ ζήτημα εἰς τὴν ἀναπαράστασιν τῶν ἀρχαίων δραμάτων εἶνε, πῶς θὰ γίνῃ ὁ συνδυασμὸς μετὰ ἀρχαίου καὶ νέου θεάτρου, τί πρέπει νὰ παραμείνῃ ἐκ τοῦ ἀρχαίου καὶ ποῖαι αἱ σχέσεις τῆς ἀναμίξεως αὐτῶν.

Εὐρὸν τινες εἰς τὴν φειδῶ τῶν μέσων τὸ οὐσιῶδες τῆς ἀρχαίας τραγωδίας ὁ Ράινχαρντ εὕρισκε τοῦτο εἰς τὸν γῶρον καὶ τοῦ θεάτρου καὶ τοῦ ἀκροατηρίου, πρὸς τοῦτο δὲ παρέστησε εἰς τὸ ἵπποδρόμιον Σούμαν, ὅπου εἶχε καὶ τὸ ἀμφιθέατρον διὰ τὴν ἀντήχησιν καὶ τὴν ὀρχήστραν εἰς τὸν στίβον καὶ ἐν γένει τὰ μέσα ἵνα διασκευάσῃ τὴν σκηνὴν ἐπὶ τὸ ἀρχαιώτερον.

Ἐπῆρχε τόπος δι' ἕξ χιλιάδας περίπου θεατῶν. Ἡ σκέψις τοῦ νὰ ὁμιλήσῃ μετὰ τοὺς ἰσχυροὺς τόνους τοῦ ἀρχαίου τραγικοῦ πάθους πρὸς μέγα πλῆθος θὰ εἶχε διὰ τὸν Ράινχαρντ τι τὸ μεθυστικόν. Ἐὰν ἀπηγεῖτο ἐπιβεβαίωσις τοῦτου, ἡ ἐπιχείρησις τὴν παρέσχε.

Ἡ μεγάλη ἐπιτυχία τῆς ἀναπαράστασεως ἀρχαίας τραγωδίας ὑπῆρξε ἡ τοῦ «Οιδίποδος Τυράννου». Ποῦ εἶδόμεν ἐπὶ τοῦ σημερινοῦ θεάτρου σκηνήν, ὡς ἐκείνην, ὅπου ὁ θηβαϊκὸς λαὸς ἐξωργισμένος ἐκ τοῦ λοιμοῦ συναθροίζεται πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ βασιλέως ὡς μαινόμενον κῦμα; Τοιαῦται ἰσχυραὶ στιγμαί, πρὸ τῶν ὁποίων σιωπῶσιν ὅλα τὰ τοῦ νεωτέρου θεάτρου συμβεβηκότα, ἐπαναλαμβάνονται, ὅταν ἔρχεται ὁ Κρέων καὶ ἀνοίγει δρόμον διὰ τοῦ πλῆθους ὁ Τειρεσίας ὁ τυφλὸς μάντις ὀδηγούμενος ἀπὸ ἓνα παῖδα, πλησιάζει δισταζών, προβλέπων ἀπαίσιαν, διὰ τῆς στοᾶς τῶν κίωνων πρὸς τὸν ἔτι ἐπὶ τοῦ θρόνου ἰστάμενον Οιδίποδα ὁ γέρον βοσκὸς, ὅστις τὸν Οιδίποδα βρέφος εἶχε κρεμάσει εἰς τὸ δένδρον φέρεται ἀπὸ τοὺς ἀγρούς ἡ Ἰοκάστη ἐπέρχεται ἀκολουθουμένη ἀπὸ τὰς θαλαμηπόλους.

Ἐρχονται κατόπιν αἱ τελευταῖαι φοβεραὶ σκηναί, ἡ τύφλωσις τοῦ Οιδίποδος, ἡ αυτοκτονία τῆς Ἰοκάστης, ἅτινα κρύπτονται εἰς τὰ ἔνδον τῶν ἀνακτόρων, καὶ δὲν προσβάλλουν τοὺς ὀφθαλμούς μας. Αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ ἴδωμεν, λέγει ἡ φωνὴ τοῦ νατουραλισμοῦ. Οὕτω φρονοῦν ὁ Χόφμαν καὶ ὁ Στράους, μετὰ τὴν «Ἠλέκτραν» τῶν οὕτω ὁ Σμίτμπον μετὰ τὸν «Ἀχιλλέα» του. Εἰς τὰς τελευταῖας ταύτας σκηνὰς ἀποκαλύπτεται κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς

φυσικότητος ὁ πόνος καὶ ἡ ἀθλιότης. Ἐδῶ ἀφαιρεῖ ὁ Ράινχαρντ τὸ γῶρισμα τὸ μετὰ τῶν θεατῶν καὶ τῆς ἀθλιότητος καὶ δίδει εἰς τοὺς θεατὰς τὸν κόπον νὰ ἴδουν τὰς φοικαλεότητας ταύτας μέχρι τῶν φοβερωτέρων λεπτομερειῶν. Ἄλλὰ διατὶ τοῦτο; Ἡ διήγησις τοῦ ποιητοῦ περὶ τῶν συμβάντων ἐντὸς συγκινεῖ ἐπίσης κατὰ τὸ αὐτό Ἡ ὑπερβολὴ εἶνε κινῆν εἰς τὴν τέχνην.